OPEN ACCESS

UDK: 630*45:582.632.2(497.113 Fruška gora)

Originalni naučni rad

Fauna osa šišaruša hrasta kitnjaka na Fruškoj gori

Milan Drekić ^{1,*}, Leopold Poljaković-Pajnik ¹, Branislav Kovačević ¹, Marina Milović ¹,
Andrej Pilipović ¹, Verica Vasić ¹

¹ Univerzitet u Novom Sadu, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu, Novi Sad, Srbija

* Autor za korespondenciju: Milan Drekić; E-mail: mdreki@uns.ac.rs

Datum prispeća rukopis u uredništvo: 30.01.2020; **Datum recenzije:** 21.02.2020; **Datum prihvatanja rukopisa za publikovanje:** 24.04.2020.

Apstrakt: U radu su prikazani rezultati istraživanja faune osa šišaruša hrasta kitnjaka na Fruškoj gori. Ose šišaruše predstavljaju sitne insekte iz familije Cynipidae, koji često uzrokuju razvoj gala na hrastovima. Kompleks osa šišaruša hrasta kitnjaka istraživani su tokom četvorogodišnjeg perioda (2016 – 2019). Istraživanja faune osa šišaruša su vršena na pet lokaliteta: Kraljeve stolice, Spomenik, Brankovac, Ležimir i Rohalj baze. Ukupno je konstatovano sedamnaest vrsta osa šišaruša: *Andricus aries* (Girault, 1859), *Andricus caliciformis* (Girault, 1859), *Andricus coriarius* (Hartig, 1843), *Andricus curvator* (Hartig, 1840), *Andricus dentimitratus* (Rejto, 1887), *Andricus glutinosus* (Girault, 1859), *Andricus kollari* (Hartig, 1843), *Andricus lignicolus* (Hartig, 1840), *Andricus lucidus* (Hartig, 1843), *Andricus solitarius* (Fonscolombe, 1832), *Cynips quercusfolii* (Linnaeus, 1758), *Cynips quercus* (Fourcroy, 1785), *Biorhiza pallida* (Oliver, 1791), *Neuroterus albipes* (Schenck, 1863), *Neuroterus anthracinus* (Curtis, 1838), *Neuroterus numismalis* (Fourcroy, 1785) i *Neuroterus quercusbaccarum* (Linnaeus, 1758). Osa šišaruša *A. dentimitratus* je prvi put konstatovana u Srbiji. Najčešće su bile *A. lignicolus* i *A. glutinosus*, koje su nađene na svih pet istraživanih lokaliteta.

Ključne reči: ose šišaruše, hrast kitnjak, Fruška gora.

Original scientific paper

Sessile Oak Fauna of Cynipid Gall Wasps of Mt Fruška Gora

Abstract: This study presents investigation of sessile oak cynipid gall wasps fauna of Mt Fruška Gora. Gall wasps are insects, from the family Cynipidae, that induces galls mainly on oaks. Complex of sessile oak cynipid gall wasps were investigated during 4-year period (2016 – 2019). The survey was carried out on five sites: Kraljeve stolice, Spomenik, Brankovac, Ležimir and Rohalj baze. At total, number of seventeen cynipid gall wasps species were identified: *Andricus aries* (Girault, 1859), *Andricus caliciformis* (Girault, 1859), *Andricus coriarius* (Hartig, 1843), *Andricus curvator* (Hartig, 1840), *Andricus dentimitratus* (Rejto, 1887), *Andricus glutinosus* (Girault, 1859), *Andricus kollari* (Hartig, 1843), *Andricus lignicolus* (Hartig, 1840), *Andricus lucidus* (Hartig, 1843), *Andricus solitarius* (Fonscolombe, 1832), *Cynips quercusfolii* (Linnaeus, 1758), *Cynips quercus* (Fourcroy, 1785), *Biorhiza pallida* (Oliver, 1791), *Neuroterus albipes* (Schenck, 1863), *Neuroterus*

anthracinus (Curtis, 1838), *Neuroterus numismalis* (Fourcroy, 1785) and *Neuroterus quercusbaccarum* (Linnaeus, 1758). Gall wasp *A. dentimitratus* is first record for Serbia. The most frequent species were *A. lignicolus* and *A. glutinosus*, which were found on all five observed sites.

Keywords: cynipid gall wasps, sessile oak, Fruška Gora.

1. Uvod

Fruška gora je izolovana planina u Panonskoj niziji u AP Vojvodini. Najvećim delom šuma na Fruškoj gori upravlja Javno preduzeće "Nacionalni park Fruška gora". Na Fruškoj gori hrast kitnjak je najčešća vrsta hrasta i na njemu su veoma česte gale koje prouzrokuju ose šišaruše. Ose šišaruše pripadaju familiji Cynipidae i podfamiliji Cynipini. U svetu je zabeleženo oko 1400 vrsta osa šišaruša (Marković i Stojanović, 2017), a u evropskom delu nakadašnjeg SSSR i Rumuniji oko 100 vrsta i prema procenama ovih autora toliki broj vrsta se očekuje i u Srbiji. Za veliki broj osa šišaruša karakteristična je smena gametogenetske i partenogenetske generacije, ali za određeni broj vrsta mužjaci uopšte nisu poznati, kao što je slučaj kod kestenove ose šišaruše *Dryocosmus kuriphilus* (Matošević et al. 2010).

Ose šišaruše pripadaju grupi galikolnih insekata od kojih su neke vrste zanačajne štetočine u šumarstvu kao što je na vrbi *Helicomyia saliciperda* (Jodal i Tomović, 1985; Drekić et al. 2005), *Paranthrene tabaniformis* na topoli (Pap et al. 2018) ili osa šišaruša *Andricus quercuscalicis* na hrastu lužnjaku (Lukač, 1995; Drekić, 2006). Ženke osa šišaruša pomoću legalice polažu jaja u različite biljne delove, a najčešće ispile larve lučenjem cecidogenih materija izazivaju formiranje za određenu vrstu karakterističnih gala. Gale mogu biti različitih oblika, veličina i boja, a mogu se razviti na svim delovima biljke. Gale su mesto ishrane i sklonište za larve osa šišaruša. Nekada su gale pojedinih vrsta sakupljane i korišćene za dobijanje tanina (Mihajlović, 2008). Od gala treba razlikovati deformacije na biljkama koje uzrokuju neke značajne štetočine kao što je *Myzus cerasi* na divljoj trešnji (Poljaković-Pajnik et al. 2019).

Istraživanjima faune osa šišaruša na Fruškoj gori bavio se Pal (1983), a u Srbiji ovom tematikom bavilo se više autora (Baudyš, 1928; Dobrosavljević et al. 2018; Drekić, 2006; Langhoffer, 1915; Lukač, 1995; Glavendekić i Mihajlović, 2004; Marković, 2014; Marković, 2015; Marković, 2018; Marković i Stojanović, 2007; Marković i Stojanović, 2009; Marković i Stojanović, 2017). U radu su prikazani rezultati istraživanja faune osa šišaruša hrasta kitnjaka na Fruškoj gori.

2. Materijal i metode

Gale osa šišaruša sa hrasta kitnjaka su sakupljane u periodu od 2016 do 2019 na pet lokaliteta na Fruškoj gori (Slika 1). Lokaliteti na kojim je vršeno proučavanje su:

- Spomenik, DR10 (N 45°09'14.8"; E 19°50'41.8"),
- Kraljeve stolice, DR00 (N 45°09'22.1"; E 19°48'41.8"),
- Brankovac, DR00 (N 45°09'22.8"; E 19°44'36.6"),
- Ležimir, CQ89 (N 45°08'11.8"; E 19°37'3.3"),
- Rohalj baze, CR80 (N 45°08'29.2"; E 19°31'47.3").

Istraživanja na terenu su sprovedena terenskim obilaskom navedenih lokaliteta u sledećim terminima: 31.05.2016; 15.10.2016; 09.06.2017; 11.10.2017; 31.10.2017; 31.05.2018; 14.09.2018; 31.05.2019; 29.08.2019 i 31.08.2019. Prilikom svakog od terenskih obilazaka detaljno su pregledani dostupni delovi krošnji 5 stabala na svakoj od navedenih lokacija. Uzeti uzorci gala su pakovani u papirne kese i odošeni u laboratoriju gde je deo stavljan u zbirku, a deo na dalje

gajenje u kutije pokrivene mrežom radi odgajivanja imaga insekata. Za determinaciju je korišćena sledeća literatura: Римский – Корсаков, М. Н. (1940), Eady i Quinlan (1962).

Slika 1. UTM mapa sa lokalitetima gde je sprovedeno proučavanje faune hrastovih osa šišaruša na Fruškoj gori.

Figure 1. UTM map with localities where the study of oak gall wasp was conducted on Mt Fruška Gora.

3. Rezultati i diskusija

Tokom četvorogodišnjih istraživanja faune osa šišaruša hrasta kitnjaka na Fruškoj gori ukupno se konstatovano sedamnaest vrsta. Sve konstatovane vrste pripadaju tribusu Cynipini i rodovima *Andricus* (10 vrsta), *Neuroterus* (4 vrste), *Cynips* (2 vrste) i *Biorhiza* (1 vrsta).

Na hrastu kitnjaku na Fruškoj gori su konstatovane sledeće ose šišaruše:

***Andricus aries* (Girauld, 1859)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Ležimir, 31.10.2017.

***Andricus caliciformis* (Giraud, 1859)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Brankovac, 29.08.2019.

***Andricus coriarius* (Hartig, 1843)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Rohalj baze, 31.10.2017; Brankovac, 31.05.2018; Spomenik, 29.08.2019.

***Andricus curator* (Hartig, 1840)**

Gale gametogenetske generacije na lišću: Brankovac, 31.05.2016; Spomenik, 31.05.2018; Rohalj baze, 31.05.2019.

***Andricus dentimistratus* (Rejto, 1887)**

Gale partenogenetske generacije na žiru: Brankovac, 15.10.2016.

***Andricus glutinosus* (Giraud, 1859)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima hrasta kitnjaka: Kraljeve stolice, 31.05.2016; Spomenik, 31.10.2017; Brankovac, 31.10.2017; Rohalj baze, 31.10.2017; Ležimir, 09.06.2019.

***Andricus kollari* (Hartig, 1843)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Brankovac, 11.10.2017.

***Andricus lignicolus* (Hartig, 1840)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Kraljeve stolice, 31.05.2016; Brankovac, 31.10.2017; Rohalj baze, 31.10.2017; Spomenik, 09.06.2017; Ležimir, 31.05.2018.

***Andricus lucidus* (Hartig, 1843)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Kraljeve stolice, 31.05.2016; Rohalj baze, 31.10.2017; Brankovac, 14.09.2018; Ležimir, 31.05.2019.

***Andricus solitarius* (Fonscolombe, 1832)**

Gale partenogenetske generacije na izbojcima: Spomenik, 31.10.2017.

***Cynips quercus* (Fourcroy, 1785)**

Gale partenogenetske generacije na lišću: Kraljeve stolice, 31.05.2016; Brankovac, 31.08.2019.

***Cynips quercusfolii* (Linnaeus, 1758)**

Gale partenogenetske generacije na lišću: Kraljeve stolice, 31.05.2016; Spomenik, 31.10.2017; Brankovac, 29.08.2019.

***Biorhiza pallida* (Oliver, 1791)**

Gale gametogenetske generacije na izbojcima: Ležimir, 09.06.2017; Brankovac, 31.05.2019; Spomenik, 31.05.2018.

***Neuroterus albipes* (Schenck, 1863)**

Gale partenogenetske generacije na lišću: Ležimir, 29.08.2019.

***Neuroterus anthracinus* (Curtis, 1838)**

Gale partenogenetske generacije na lišću: Spomenik, 31.10.2017.

***Neuroterus numismalis* (Fourcroy, 1785)**

Gale gametogenetske generacije na lišću: Ležimir, 29.08.2019.

***Neuroterus quercusbaccarum* (Linnaeus, 1758)**

Gale partenogenetske generacije na lišću: Spomenik, 29.08.2019.

Tabela 1. Pregled konstatovanih osa šišaruša.

Table 1. Review of findings of cynipid gall wasps.

Ose šišaruše <i>Cynipid gall wasps</i>	Lokalitet i vreme nalaza <i>Locality and date of finding</i>				
	Spomenik	Kraljeve stolice	Brankovac	Ležimir	Rohalj Baze
<i>A. aries</i>	-	-	-	31.10.2017	-
<i>A. caliciformis</i>	-	-	29.08.2019.	-	-
<i>A. coriarius</i>	29.08.2019.	-	31.05.2018.	-	31.10.2017.
<i>A. curator</i>	31.05.2018.	-	31.05.2016.	-	31.05.2019.
<i>A. dentimitratus</i>	-	-	15.10.2016.	-	-
<i>A. glutinosus</i>	31.10.2017.	31.05.2016.	31.10.2017.	09.06.2019.	31.10.2017.
<i>A. kollari</i>	-	-	11.10.2017.	-	-
<i>A. lignicolus</i>	09.06.2017.	31.05.2016.	31.10.2017.	31.05.2018.	31.10.2017.
<i>A. lucidus</i>	-	31.05.2016.	31.10.2017.	14.09.2018.	31.10.2017.
<i>Andricus solitarius</i>	31.10.2017.	-	-	-	-
<i>C. quercus</i>	-	31.05.2016.	31.08.2019.	-	-
<i>C. quercusfolii</i>	31.10.2017.	31.05.2016.	29.08.2019.	-	-
<i>B. pallida</i>	31.05.2018.	-	31.05.2019.	09.06.2017.	-
<i>N. albipes</i>	-	-	-	29.08.2019.	-
<i>N. anthracinus</i>	31.10.2017.	-	-	-	-
<i>N. numismalis</i>	-	-	-	29.08.2019.	-
<i>N. quercusbaccarum</i>	29.08.2019.	-	-	-	-

Slika 2. *Gala Biorhiza pallida*.
Figure 2. Gall of *Biorhiza pallida*.

Slika 3. *Gale Andricus glutinosus*.
Figure 3. Galls of *Andricus glutinosus*.

Slika 4. *Gala Andricus curvator*.
Figure 4. Gall of *Andricus curvator*.

Slika 5. *Gala Andricus dentimitratus*.
Figure 5. Gall of *Andricus dentimitratus*.

U ranijim istraživanjima Pala (1983) na hrastu kitnjaku na Fruškoj gori su konstatovane vrste *A. coriarius*, *A. curvator*, *A. solitarius*, *A. lucidus*, *A. kollari* i *B. pallida*. Ovaj autor je vrste *C. quercus*, *C. quercusfolii* i *N. quercusbaccarum* konstatovao na *Quercus pubescens* Willd., a *A. lignicolus* na *Quercus robur* L. na Fruškoj gori pa su ovim istraživanjima one prvi put konstatovane na hrastu kitnjaku na Fruškoj gori. Osa šišaruša *A. dentimitratus* je prvi put nađena u Srbiji. Ose šišaruše *A. aries*, *A. caliciformis*, *A. glutinosus*, *N. anthracinus*, *N. albipes* i *N. numismalis*. su prvi put konstatovane na Fruškoj gori.

Slika 6. Imago *Andricus lignicolus*.
Figure 6. Adult of *Andricus lignicolus*.

Slika 7. Imago *Biorhiza pallida*.
Figure 7. Adult of *Biorhiza pallida*.

Na svih pet lokatiteta su konstatovane vrste *A. glutinosus* i *A. lignicolus* koje su bile veoma česte na stablima hrasta kitnjaka. Vrste *A. aries*, *A. caliciformis* i *A. solitarius* su bile veoma retke i nađena je po jedna gala. Prema Melika (2018) u Evropi je na hrastovima konstatovano 116 vrsta osa šišaruša. Istražujući faunu osa šišaruša u Hrvatskoj Lagdhoffer (1915) je na hrastu kitnjaku konstatovao 13 vrsta od kojih je devet konstatovano i u našim istraživanjima. Novijim istraživanjima na hrastovima u Hrvatskoj je konstatovano ukupno 68 vrsta osa šišaruša od kojih je 6 konstatovao na hrastu kitnjaku (Kwast, 2012). Sve vrste koje smo konstatovali u našim istraživanjima je Kwast (2012) konstatovao u Hrvatskoj, ali je 11 osa šišaruša konstatovano na drugim vrstama hrasta. U Mađarskoj je ukupno na hrastovima utvrđena 101 vrsta osa šišaruša od čega na hrastu kitnjaku 65 vrsta i sve vrste koje smo konstatovali na Fruškoj gori su nađene na hrastu kitnjaku u Mađarskoj (Melika et al. 2000). Veći broj vrsta osa šišaruša nađenih na kitnjaku u Mađarskoj ukazuje na potrebu da se istraživanja faune osa šišaruša na Fruškoj gori nastave. Potrebno je takođe sprovesti istraživanja faune osa šišaruša i ostalih vrsta hrastova koji su rasprostranjeni na Fruškoj gori.

4. Zaključak

Na hrastu kitnjaku na Fruškoj gori ukupno je konstatovano sedamnaest vrsta osa šišaruša: *A. aries*, *A. caliciformis*, *A. coriarius*, *A. curator*, *A. dentimistratus*, *A. glutinosus*, *A. kollari*, *A. lignicolus*, *A. lucidus*, *A. solitarius*, *C. quercusfolii*, *C. quercus*, *B. pallida*, *N. albipes*, *N. anthracinus*, *N. numismalis* i *N. quercusbaccarum*.

Osa šišaruša *A. dentimistratus* je prvi put nađena u Srbiji.

Ose šišaruše *A. aries*, *A. caliciformis*, *A. glutinosus*, *N. albipes*, *N. anthracinus* i *N. numismalis* su po prvi put konstatovane na Fruškoj gori.

Vrste *A. glutinosus* i *A. lignicolus* su nađene na svim istraživanim lokalitetima i bile su veoma česte na stablima hrasta kitnjaka, dok su od vrsta *A. aries*, *A. caliciformis* i *A. solitarius* nađene samo pojedinačne gale.

U okolnim zemljama je broj konstatovanih vrsta osa šišaruša mnogo veći i zbog toga je potrebno da se nastave istraživanja faune osa šišaruša.

Zahvalnica

Rad je realizovan sredstvima Ministarstva prosvete, nauke u tehnološkog razvoja Republike Srbije (projekat broj: 451-03-68/2020-14/200197) i Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost AP Vojvodine.

Literatura

1. Baudyš, E. (1928): Příspěvek k rozšíření zoocedii v Jugoslavii a zemích sousedních. Sborník Vysoké školy zemědělské, Brne, Česká.
2. Dobrosavljević, J., Kanjevac, B., Marković, Č. (2018): Uticaj gala *Andricus kollari* (Hartig, 1843) (Hymenoptera, Cynipidae) na rast podmlatka hrasta kitnjaka (*Quercus petraea* (matt.) Liebl.). Šumarstvo 3-4: 137-151.
3. Drekić, M., Avramović, G., Vasić, V., Pekeć, S. (2005): Prvi rezultati mogućnosti primene silikona i fitobalsama za suzbijanje *Helicomyia saliciperda* Duf. Topola 175/176: 9-19.
4. Drekić, M. (2006): Proučavanje štetnih insekata žira hrasta lužnjaka u semenskoj plantaži u Banovom brodu, Magistarski rad, Šumarski fakultet Beograd, Srbija.
5. Eady, R. D., Quinlan, J. (1963): Handbooks for identifikation of British insects Hymenoptera, Cynipoidea, London, England.
6. Glavendekić, M., Mihajlović, Lj. (2004): Fitofagni insekti u hrastovim šumama Nacionalnog parka Đerdap. Šumarstvo 4: 19-30.
7. Jodal, I., Tomović, Z. (1985): Prvi rezultati proučavanja osetljivosti nekih klonova vrba na napad *Helicomyia saliciperda* Duf. Topola 145/146: 9-14.
8. Kwast, E. (2012): A contribution to the fauna of Cynipidae (Insecta, Hymenoptera, Cynipidae) of Croatia with a description of an asexual female of *Andricus korlevici* (Kieffer, 1902) nov. comb, Natura Croatica 21(1): 223-245.
9. Lagdhoffer, A. (1915): Šiške naših hrastova. Šumarski list 5-6: 134-138.
10. Lukač, Đ. (1995): Osa šišarica (*Cynips quercuscalicis* Burgds.) i njeni parazitoidi, Diplomski rad, Šumarski fakultet, Beograd, Srbija.
11. Marković, Č., Stojanović, A. (2007): Prilog poznavanju faune osa šišaruša (Hymenoptera: Cynipidae) hrasta u Srbiji. Zbornik abstrakata XIII Simpozijuma sa savetovanjem o zaštiti bilja, 26 -30. novembar, Zlatibor, Srbija: 142-143.
12. Marković, Č., Stojanović, A. (2009): Novoutvrđene vrste galikolnih Cynipidae u Srbiji, Zbornik abstrakata Simpozijuma entomologa Srbije, 23 -27. septembar, Soko Banja, Srbija: 61.
13. Marković, Č. (2014): Contribution to knowledge of the cynipid gall wasps (Hymenoptera: Cynipidae) fauna of Mt. Rtanj (Serbia). Acta Entomologica Serbica 19 (1/2): 63-72.
14. Marković, Č. (2015): Contribution to knowledge of the fauna of Cynipid gall wasps (Hymenoptera: Cynipidae) of Mt. Jastrebac (Serbia). Acta Entomologica Serbica 20: 137-143.
15. Marković, Č., Stojanović, A. (2017): Contribution to knowledge of the fauna of Cynipid gall wasps on territory of Belgrade (Serbia). Acta Entomologica Serbica 22: 113-122.
16. Marković, Č. (2018): Contribution to the fauna of cynipid gall wasps (Hymenoptera: Cynipidae) of Mt. Obla Glava (Serbia). Acta Entomologica Serbica 23(1): 79-85.
17. Matošević, D., Pernek, M., Hrašovec, B. (2010): Prvi nalaz kestenove ose šiškarice (*Dryocosmus kuriphilus*) u Hrvatskoj. Šumarski list 9-10: 497-502.
18. Melika, G., Csóka, G., Pujde - Villar J. (2000): Check list of oak gall wasps of Hungary, with some taxonomic notes (Hymenoptera: Cynipidae, Cynipinae, Cynipini). Annales historico - naturales musei nationalis hungarici 92: 265-296.

19. Melika, G. (2018): Oak Gall Wasps of Ukraine (Hymenoptera: Cynipidae, Cynipini). Scientific Bulletin of the Uzhgorod University 44: 39-54.
20. Mihajlović, LJ. (2008): Šumarska entomologija. Šumarski fakultet, Beograd, Srbija.
21. Pal, B. (1983): Prilog poznavanju cecidofaune Vojvodine. II. Zbornik radova PMF Novi sad, biološka serija 13: 67-76.
22. Pap, P., Drekić, M., Poljaković-Pajnik, L., Vasić, V., Marković, M., Zlatković, M., Stojanović, D. (2018): Monitoring i prognoza najznačajnijih štetnih organizama u šumama i zasadima Vojvodine tokom 2018. godine. Topola 201/202: 251-274.
23. Poljaković-Pajnik, L., Drekić, M., Kovačević, B., Stanković-Nedić, M., Stojnić, S., Orlović, S. (2019): Host preference of *Myzus cerasi* (Fabricius, 1775) from six populations in the nursery trial. Topola 203: 87-94.
24. Римский – Корсаков, М. Н. (1940): Определитель повреждений лесных и декоративных деревьев и кустарников европейской части СССР, Гослестехиздат, Ленинград, СССР.

Summary

SESSILE OAK FAUNA OF CYNIPID GALL WASPS OF MT FRUŠKA GORA

Milan Drekić, Leopold Poljaković-Pajnik, Branislav Kovačević, Marina Milović,
Andrej Pilipović, Verica Vasić

Oak gall wasps are insects, from the family Cynipidae (Hymenoptera), that induces galls on different plants. This study presents investigation of cynipid gall wasps fauna of sessile oak of Mt Fruška Gora. Fruška Gora is an isolated mountain in the Great Pannonian plain. Complex of sessile oak cynipid gall wasps were investigated on Mt Fruška Gora during 4-year period (2016 – 2019). The survey was carried out on five sites on Fruška Gora: Kraljeve Stolice (N 45°09'22.1"; E 19°48'41.8"), Spomenik (N 45°09'14.8"; E 19°50'41.8"), Brankovac (N 45°09'22.8"; E 19°44'36.6"), Ležimir (N 45°08'11.8"; E 19°37'3.3") and Rohalj Baze (N 45°08'29.2"; E 19°31'47.3"). At total, number of 17 cynipid gall wasp species were identified: *Andricus aries* (Girault, 1859), *Andricus caliciformis* (Giraud, 1859), *Andricus coriarius* (Hartig, 1843), *Andricus curator* (Hartig, 1840), *Andricus dentimitratus* (Rejto, 1887), *Andricus glutinosus* (Giraud, 1859), *Andricus kollari* (Hartig 1843), *Andricus lignicolus* (Hartig, 1840), *Andricus lucidus* (Hartig, 1843), *Andricus solitarius* (Fonscolombe, 1832), *Cynips quercusfolii* (Linnaeus, 1758), *Cynips quercus* (Fourcroy, 1785), *Biorhiza pallida* (Oliver, 1791), *Neuroterus albipes* (Schenck, 1863), *Neuroterus anthracinus* (Curtis, 1838), *Neuroterus numismalis* (Fourcroy, 1785) and *Neuroterus quercusbaccarum* (Linnaeus, 1758). Gall wasp *A. dentimitratus* is first record for Serbia. The cynipid gall wasps *A. aries*, *A. caliciformis*, *A. glutinosus*, *N. anthracinus*, *N. albipes* and *N. numismalis* have been identified for the first time for Mt Fruška Gora. The most frequent species were *A. lignicolus* and *A. glutinosus*, which were found on all five observed sites.